

HAPPY
NEW YEAR

ISSN (print) 2708-7530

Наукові перспективи № 12(42) 2023

УДК 378

[https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-12\(42\)-800-810](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-12(42)-800-810)

Калашник Дмитро Сергійович член Громадської наукової організації «Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління» - експерт в області педагогіки та фізичної культури вчитель фізичної культури Добропільського НВК№7, здобувач освіти 4 курсу кафедри теорії та методики фізичного виховання, Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради, провулок Руставелі, 7, м. Харків, 61000, тел.: (066)536-75-74, <https://orcid.org/0000-0003-0271-806X>

Хижняк Марина Вячеславівна канд.біол.наук, доцент, старший викладач кафедри педагогіки, психології, початкової освіти на освітнього менеджменту, Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради, провулок Руставелі, 7, м. Харків, 61000, тел.: (066) 454-16-22, <https://orcid.org/0000-0002-2650-4210>

Бровченко Анастасія Камілівна, кандидат психологічних наук, доцент, старший викладач кафедри спеціальної педагогіки і психології та інклюзивної освіти, Харківська гуманітарно-педагогічна академія пров. Руставелі, 7, м. Харків, 61000, тел.: (068)604-01-41, <https://orcid.org/0000-0003-2208-296X>

ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ІНКЛЮЗИВНОГО ПОЗАШКІЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА В ЗАКЛАДІ ДИТЯЧОГО ОЗДОРОВЛЕННЯ

Анотація. На сьогодні питання інклюзії є дуже важливими, особливо в освіті. Створення доступного освітнього середовища, рівних можливостей для всіх категорій дітей в Україні – це головне завдання інклюзії.

Відповідно до Концепції Державної соціальної програми оздоровлення та відпочинку дітей на період до 2025 року «важливим є впровадження у сферу оздоровлення та відпочинку дітей принципу інклюзивності з метою забезпечення рівних можливостей та недискримінації в отриманні дітьми послуг з оздоровлення та відпочинку». Таким чином, створення та удосконалення інклюзивних дитячих закладів оздоровлення та відпочинку є досить актуальним.

Визначено, що позашкільна освіта – це простір, у якому кожна дитина може не просто ввійти у світ знань, але й набути досвіду творчого, конструктивного спілкування, реалізації особистих ідей і поглядів,

спрямувань. Це середовище, у якому народжується ініціатива, знаходять підтримку найрізноманітніші соціальні, культурні, технічні, еколого-валеологічні проекти, є можливість самореалізуватися.

Доведено, що одна з основних задач позашкілля – це підготовка дитини до самостійного життя, давши йому необхідну освіту. Кожного професійно підготовленого педагога не може не турбувати стан здоров'я своїх вихованців,

Однією з стратегій збереження і зміцнення здоров'я гуртківців, є стратегія формування здоров'язберігаючого простору, при якому виключаються або мінімізуються шкідливі для здоров'я гуртківців дії.

Важливим аспектом є якість освітніх умов. Це створення умов для організації овітнього процесу у гуртках, якому адміністрація та керівники гуртків закладу приділяють багато уваги.

Сформовано думку про те, що у контексті зміцнення здоров'я чільне місце займають здоров'язберігаючі освітні технології, до яких належать всі педагогічні технології, які не шкодять здоров'ю і виховують культуру здоров'я. Дослідженнями доведено, що ефективність формування здорового способу життя прямо пов'язане з активним залученням учнів і батьків до здоров'язберігаючого навчального процесу.

Ключові слова. Інклюзія, включення, різноманітність, рівність, адаптація ,взаємодопомога ,взаємовідносини, консультування.

Kalashnyk Dmytro Serhiyovych member of the Public Scientific Organisation "Ukrainian Assembly of Doctors of Sciences in Public Administration" - expert in the field of pedagogy and physical education, physical education teacher of Dobropil Educational Complex №7, 4th year student of the Department of Theory and Methods of Physical Education, Municipal Institution "Kharkiv Humanitarian and Pedagogical Academy" of Kharkiv Regional Council, 7 Rustaveli Lane, Kharkiv, 61000, tel.: (066) 536-75-74, <https://orcid.org/0000-0003-0271-806X>

Khyzhniak Maryna Vyacheslavivna Candidate of Biological Sciences, Associate Professor, Senior Lecturer, Department of Pedagogy, Psychology, Primary Education and Educational Management, Municipal Institution "Kharkiv Humanitarian and Pedagogical Academy" of Kharkiv Regional Council, 7 Rustaveli Lane, Kharkiv, 61000, tel.: (066) 454-16-22, <https://orcid.org/0000-0002-2650-4210>

Brovchenko Anastasiia Kamilivna PhD in Psychology, Associate Professor, Senior Lecturer at the Department of Special Pedagogy and Psychology and Inclusive Education, Kharkiv Humanitarian and Pedagogical Academy, 7 Rustaveli Lane, Kharkiv, 61000, tel. (068) 604-01-41, <https://orcid.org/0000-0003-2208-296X>

**HAPPY
NEW YEAR**

ISSN (print) 2708-7530

Наукові перспективи № 12(42) 2023

PSYCHOLOGICAL ASPECTS OF INCLUSIVE EXTRACURRICULAR ENVIRONMENT IN A CHILDREN'S HEALTH IMPROVEMENT CENTRE

Abstract. Today, the issue of inclusion is very important, especially in education. Creating an accessible educational environment and equal opportunities for all categories of children in Ukraine is the main task of inclusion.

According to the Concept of the State Social Programme for Children's Health and Recreation until 2025, "it is important to introduce the principle of inclusiveness in the field of children's health and recreation in order to ensure equal opportunities and non-discrimination in the provision of health and recreation services to children" [1]. Thus, the creation and improvement of inclusive children's health and recreation facilities is quite relevant.

It was determined that extracurricular education is a space in which every child can not only enter the world of knowledge, but also gain experience in creative, constructive communication, realization of personal ideas and views, directions. This is the environment in which the initiative is born, the most diverse social, cultural, technical, ecological and valeological projects find support, and there is an opportunity for self-realization.

It has been proven that one of the main tasks of extracurricular activities is to prepare a child for independent life by providing him with the necessary education. Every professionally trained teacher cannot but be concerned about the state of health of his pupils,

One of the strategies for preserving and strengthening the health of the community members is the strategy of forming a health-preserving space, in which actions harmful to the health of the community members are eliminated or minimized.

An important aspect is the quality of educational conditions. This is the creation of conditions for the organization of the feedback process in the circles, to which the administration and heads of the circles of the institution pay a lot of attention.

The opinion was formed that in the context of health promotion, health-preserving educational technologies occupy a prominent place, which include all pedagogical technologies that do not harm health and foster a culture of health. Research has proven that the effectiveness of forming a healthy lifestyle is directly related to the active involvement of students and parents in the health-preserving educational process.

Keywords. Inclusion, diversity, equality, adaptation, mutual assistance, relationships, counselling.

Постановка проблеми. У сучасному суспільстві інклюзивні підходи стають все більш актуальними, зокрема в сфері дитячого оздоровлення та позашкільної освіти. Проте, існують серйозні психологічні виклики, пов'язані з реалізацією інклюзивних програм в дитячих оздоровчих закладах. Ця проблема вимагає уваги та дослідження з кількох ключових точок зору.

Створення психологічної безпеки: Інклюзивне середовище часто потребує спеціального підходу до створення психологічної безпеки для всіх учасників. Як забезпечити емоційну безпеку для дітей з різними потребами, уникнути стигматизації та створити позитивний психологічний клімат?

Формування ефективної комунікації: Ефективна комунікація в інклюзивному середовищі є ключовою для успішної взаємодії між дітьми з різними потребами, педагогами, іншими працівниками та батьками. Як зберегти відкритий і взаємопідтримуючий діалог, враховуючи різноманіття психологічних особливостей?

Виклики для педагогів та спеціалістів: Педагогічний персонал та інші спеціалісти повинні бути готові до роботи в інклюзивному середовищі, розуміти психологічні особливості дітей з різними потребами. Які тренінги та підтримка необхідні для педагогів, щоб вони ефективно взаємодіяли з різними групами дітей?

Психологічна адаптація та інклюзивні стратегії: Як створити інклюзивні стратегії, спрямовані на психологічну адаптацію дітей до нового середовища та соціальних взаємодій? Як запобігти виникненню психологічних труднощів і допомогти дітям вирішувати їх?

Родинна підтримка та взаємодія: Родини дітей з особливими потребами також стикаються з психологічними викликами. Як забезпечити їм емоційну підтримку та взаємодію зі школою чи оздоровчим закладом? Які механізми співпраці можуть сприяти психологічному комфорту сімей?

Дослідження цих аспектів може виявитися ключовим для успішної інтеграції інклюзивних підходів в сфері дитячого оздоровлення та сприяти розвитку психологічно збалансованого та підтримуючого середовища для всіх дітей.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемі розвитку інклюзивної освіти присвячено наукові праці таких учених, як Л. Андрушко, В. Бондаря, В. Засенка, А. Колупаєвої, М. Матвєєвої, С. Миронової, Н. Назарової, Т. Сак, М. Сварника, В. Синьова, Н. Софій, М. Шеремет, Л. Шипіциної та інших. Питання створення та удосконалення інклюзивних дитячих оздоровчих закладів оздоровлення та відпочинку у своїх працях розглядали такі дослідники: М. Вязовкіна, І. Зінькевич, О. Кравченко, І. Костіна, Г. Кучер, М. Міщенко, В. Овчинников, В. Строніна, І. Резніченко.

Мета статті – проаналізувати психолого-педагогічний супровід в місцях оздоровлення та відпочинку дітей та молоді, а також узагальнити практичний досвід м. Харків.

Виклад основного матеріалу. Закон України «Про оздоровлення та відпочинок дітей» визначає «основні засади державної політики у сфері оздоровлення та відпочинку дітей, повноваження органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування, правові, фінансові та організаційні засади утворення і діяльності дитячих закладів оздоровлення та відпочинку, права, обов'язки та відповідальність усіх учасників процесу» [3].

Розглянемо основні терміни, зазначені у законі:

«Дитячий заклад оздоровлення та відпочинку – постійно або тимчасово діючий, спеціально організований або пристосований заклад, призначений для оздоровлення, відпочинку, розвитку дітей, що має визначене місце розташування, матеріально-технічну базу, кадрове забезпечення та технології для надання послуг з оздоровлення та відпочинку дітей відповідно до державних соціальних стандартів надання послуг з оздоровлення та відпочинку» [2].

«Оздоровлення – комплекс спеціальних заходів соціального, виховного, медичного, гігієнічного, спортивного характеру, спрямованих на поліпшення та зміцнення фізичного і психічного стану здоров'я дітей, що здійснюються в дитячому закладі оздоровлення та відпочинку протягом оздоровчої зміни» [1].

«Відпочинок – комплекс спеціальних заходів соціального, виховного, медичного, гігієнічного, спортивного характеру, що забезпечують організацію дозвілля дітей, відновлення фізичних і психічних функцій дитячого організму, сприяють розвитку духовності та соціальної активності дітей, що здійснюються в дитячому закладі оздоровлення та відпочинку протягом відпочинкової зміни» [2].

Позашкільна освіта – це простір, у якому кожна дитина може не просто ввійти у світ знань, але й набути досвіду творчого, конструктивного спілкування, реалізації особистих ідей і поглядів, спрямувань. Це середовище, у якому народжується ініціатива, знаходять підтримку найрізноманітніші соціальні, культурні, технічні, еколого-валеологічні проекти, є можливість самореалізуватися.

Тож за прикладом деяких позашкільних закладів освіти та таборів для дітей. Є така особливість це постійна комунікація з дитиною у формі гуртків в основному за 8 напрямками працюють вони. А саме :

- науково-технічний;
- еколого-натуралістичний;
- фізкультурно-спортивний або спортивний;

- художньо-естетичний;
- дослідницько-експериментальний;
- військово-патріотичний;
- соціально-реабілітаційний;
- гуманітарний.

Значну увагу адміністрація та керівники гуртків приділяють збереженню життєдіяльності вихованців та працівників.

Відомо, що стан здоров'я дітей та підлітків формується під впливом комплексу соціальних, біологічних та зовнішніх факторів. На сьогодні загальновизнаним є той факт, що серед соціальних факторів безпечного способу життя і формування здоров'я в шкільному віці провідна роль належить навчанню та вихованню, особливо якщо врахувати те, що їхній вплив триває протягом усього періоду, саме навчання в позашкільному навчальному закладі значною мірою визначає спосіб життя дітей та підлітків.

Лише правильно організований режим дня дитини, що передбачає раціональне розподілення навчального навантаження і відпочинку, сну та рухової активності, є основою підтримання працездатності та запобігання перевтомі, що, насамперед, є запорукою збереження та зміцнення здоров'я дитини. Навички організації здорового життя і продуктивної праці якнайповніше формуються не тільки під час уроків фізичної культури, але й в позаурочний час, під час занять в позашкільному навчальному закладі.

У процесі організації занять з використанням здоров'язбережувальних технологій враховуються:

- найсприятливіші вікові та анатомо-фізіологічні періоди розвитку та оздоровлення організму вихованців;
- значення занять з фізичними вправами для здоров'я дітей;
- основні фізичні якості та рухові функції;
- знання, вміння і навички щодо дотримання особистої гігієни;
- особливості організму, профілактика захворювань, дотримання правил техніки безпеки;
- уміння і навички використання фізичних вправ для запобігання порушення постави, зняття втоми вихованців.

Здоров'язбережувальна компетентність вихованця закладу включає в себе опанування способами фізичного самовдосконалення, емоційної саморегуляції, самопідтримки та самоконтролю, вміння володіти елементами психологічної грамотності, фізіологічної грамотності (гігієна, харчування, турбота про власне здоров'я).

Одна з основних задач позашкільля – це підготовка дитини до самостійного життя, давши йому необхідну освіту. Кожного професійно

підготовленого педагога не може не турбувати стан здоров'я своїх вихованців,

Однією з стратегій збереження і зміцнення здоров'я гуртківців, є стратегія формування здоров'язберігаючого простору, при якому виключаються або мінімізуються шкідливі для здоров'я гуртківців дії.

Важливим аспектом є якість освітніх умов. Це створення умов для організації освітнього процесу у гуртках, якому адміністрація та керівники гуртків закладу приділяють багато уваги.

Відповідно до статті 1 Закону України «Про оздоровлення та відпочинок дітей» існує така типологія змін: – «відпочинкова зміна – період перебування дитини в дитячому закладі оздоровлення та відпочинку не менше 14 днів;

– оздоровча зміна – період перебування дитини в дитячому закладі оздоровлення та відпочинку не менше 21 дня, протягом якого дитина отримує послуги з оздоровлення та відпочинку;

– профільна зміна (туристична, спортивна, додаткової освіти: юних біологів, математиків, екологів тощо) – період перебування дитини в дитячому закладі оздоровлення та відпочинку, протягом якого дитина, крім послуг з оздоровлення та відпочинку, отримує комплекс послуг, спрямованих на розвиток певних здібностей та інтересів;

– тематична зміна – оздоровча або відпочинкова зміна, протягом якої дитина, крім послуг з оздоровлення та відпочинку, отримує комплекс додаткових послуг, спрямованих на розвиток її здібностей та інтересів за напрямками позашкільної освіти, фізичної культури та спорту, соціальної реабілітації, соціального захисту тощо за спеціальною програмою» [2].

«До основних принципів державної політики у сфері оздоровлення та відпочинку дітей відносять: рівність прав кожної дитини на оздоровлення та відпочинок; створення умов для зміцнення фізичного та психічного здоров'я дітей шляхом належної організації оздоровлення та відпочинку; надання послуг з оздоровлення та відпочинку дітям, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки» [2].

До дитячих закладів оздоровлення належать:

– «дитячий заклад санаторного типу – заклад, у якому діти перебувають цілодобово і де поряд з оздоровчими надається комплекс медичних послуг, спрямованих на поліпшення стану їхнього здоров'я, запобігання захворюванням. З урахуванням природно-кліматичних умов, наявної лікувально-оздоровчої бази, кадрового забезпечення такі заклади можуть бути спеціалізованими;

– дитячий центр – заклад, що функціонує протягом року, в якому діти перебувають цілодобово. Центр має відповідне кадрове забезпечення,

спеціально відведена територію, матеріально-технічну базу, які відповідають санітарно-гігієнічним нормам, для організації оздоровлення, відпочинку та навчання дітей;

– позаміський заклад оздоровлення та відпочинку – заклад, що функціонує протягом року, сезонно або під час канікул, у якому діти перебувають цілодобово. Заклад повинен мати спеціально відведену територію, що знаходиться в курортній або заміській зоні, матеріально-технічну базу, що відповідає санітарно-гігієнічним нормам, кадрове забезпечення для організації оздоровлення. Відповідний заклад також може належати до закладу відпочинку» [2].

На сьогодні в Україні функціонують такі типи дитячих закладів оздоровлення:

– «табір з денним перебуванням – табір, тимчасово утворений у навчальному закладі, закладі культури, охорони здоров'я, фізичної культури та спорту, в якому забезпечується належний догляд за дітьми, виховний процес, їх повноцінне дозвілля, розвиток творчих здібностей та інтересів і де діти перебувають протягом дня, але не менше 6 годин;

– дитячий заклад праці та відпочинку – заклад з денним або цілодобовим перебуванням, у якому поряд з відпочинком організовується трудова діяльність з метою формування у дітей трудових інтересів і навичок;

– наметове містечко – тимчасово діючий заклад з денним або цілодобовим перебуванням, облаштований на спеціально відведеній території, що відповідає санітарно-гігієнічним вимогам та нормам, у якому здійснюється комплекс заходів, спрямованих на формування у дітей навичок безпечної життєдіяльності, самообслуговування, колективізму» [2].

Дитячий оздоровчий табір є «позашкільним виховним закладом, що створюється з метою зміцнення здоров'я, організації літнього відпочинку, задоволення інтересів і духовних потреб підлітків; при цьому стратегічними завданнями його діяльності є:

– пропаганда здорового способу життя, формування культури здоров'я;

– забезпечення належних умов для повноцінного оздоровлення та відпочинку дітей, розвитку їх творчих здібностей шляхом проведення занять фізичною культурою, туризмом, правоохоронною та краєзнавчою роботою, суспільно корисною працею, а також на основі добровільного вибору видів діяльності за інтересами, дозвілля тощо» [4, с. 29].

Ключова ідея інклюзивного підходу – створити умови для задоволення особливих потреб кожної особистості. Соціум має бути максимально адаптований до людей з інвалідністю. Інклюзія – це процес

включення осіб з інвалідністю в активне суспільне життя. У цьому контексті проблема здоров'я (особливі потреби) не розглядається як характеристика людини, це насамперед проблема соціальна, оскільки вона зумовлена непристосованістю оточення, а саме соціальної інфраструктури, та ставленням соціуму до людей з особливими потребами.

Завданнями дитячого оздоровчого табору з інклюзією є:

- проведення оздоровлення, виховної та реабілітаційної роботи відповідно до індивідуальних можливостей, інтересів, нахилів та здібностей дітей, з урахуванням їхнього віку, психофізичних особливостей, стану здоров'я з використанням різних форм роботи;
- пропаганда здорового способу життя;
- педагогічна, соціально-медична, психологічна реабілітація дітей;
- створення умов для повноцінного оздоровлення та відпочинку, розвитку творчих здібностей у дітей, занять фізичною культурою, розширення кругозору;
- добровільний вибір діяльності та дозвілля;
- вільне висловлювання поглядів, думок та переконань;
- організація роботи гуртків за інтересами.

Разом з вибором цінностей західного світу, визнанням основних міжнародних стандартів у галузі прав людини (Декларації ООН про права людини, Конвенції ООН про права дитини, про права інвалідів) Україна взяла на себе зобов'язання щодо надання дітям з інвалідністю можливості в повному обсязі користуватися всіма правами людини й нарівні з іншими дітьми мати право на освіту, разом з іншими брати участь у спортивних заходах, у проведенні дозвілля та відпочинку. Необхідність інтегрування дітей з інвалідністю зазначена в офіційних документах на рівні постанов Кабінету Міністрів України та державних програм. Зокрема, в Указі Президента України «Про першочергові заходи щодо створення сприятливих умов з життєдіяльності осіб з обмеженими фізичними можливостями», наказах Міністерства освіти і науки України вказано на рівний доступ до якісної освіти дітей з особливими потребами шляхом створення інклюзивного освітнього середовища.

Діти з інвалідністю так само, як і діти зі станом здоров'я та розвитку в межах вікової норми, мають конституційне право розвиватися відповідно до своїх здібностей, брати участь у житті суспільства, використовувати свій інтелектуальний і творчий потенціал. Їхня успішна соціалізація та самореалізація у суспільному житті має бути забезпечена на рівні всіх структурних компонентів освіти: дошкільної, середньої та позашкільної.

Відповідно до Концепції Державної соціальної програми оздоровлення та відпочинку дітей на період до 2025 року: «нерозв'язаними залишаються

питання надання послуг з оздоровлення та відпочинку дітям, які потребують особливих умов для оздоровлення. З огляду на це важливим є впровадження у сферу оздоровлення та відпочинку дітей принципу інклюзивності з метою забезпечення рівних можливостей та недискримінації в отриманні дітьми послуг з оздоровлення та відпочинку. Незадовільний матеріально-технічний стан закладів є основною причиною недоступності послуг для дітей зазначеної категорії» [1]. Таким чином, «метою Програми є забезпечення належної якості та доступності послуг з оздоровлення та відпочинку дітей, організація реабілітації дітей з інвалідністю, запобігання інвалідизації дітей, збереження, удосконалення та розвиток мережі дитячих оздоровчих закладів, наметових містечок, створення в них безпечних умов перебування та збільшення кількості дітей, охоплених послугами з оздоровлення та відпочинку. Також Програма передбачає використання потенціалу громадських об'єднань в організації відпочинку дітей .

Розуміючи, проблеми сьогодення, а саме війна, розв'язана росією, це найпотужніший стрес, який має великий вплив на психіку дітей, тому проводяться різноманітні заняття, бесіди, диспути, ігрові заняття з дітьми громади та ВПО.

Адже спілкування відволікає дитину від стресових ситуацій, тим самим підтримує психологічний стан дитини, сприяє максимальній адаптації до сучасних вимог життя та інтеграції в соціумі. Отже, метою сучасної позашкільної освіти виступає формування та розвиток компетентної особистості гуртківця. Позашкільна освіта спрямована на розвиток особистості, формування її компетентності, сприяє максимальній інтеграції в соціум та адаптації до сучасних вимог життя.

У контексті зміцнення здоров'я чільне місце займають здоров'язберігаючі освітні технології, до яких належать всі педагогічні технології, які не шкодять здоров'ю і виховують культуру здоров'я. Дослідженнями доведено, що ефективність формування здорового способу життя прямо пов'язане з активним залученням учнів і батьків до здоров'язберігаючого навчального процесу.

Література:

1. Концепція Державної соціальної програми оздоровлення та відпочинку дітей на період до 2025 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/524-2021-p#Text> (Дата звернення: 12.12.2023).
2. Про оздоровлення та відпочинок дітей: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/375-17#Text> (Дата звернення: 12.12.2023).
3. Типове положення про дитячий заклад оздоровлення та відпочинку: затверджене Постановою Кабінету Міністрів України від 28 квітня 2009 року № 422. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/422-2009-%D0%BF#Text> (дата звернення: 12.12.2023).

HAPPY
NEW YEAR

ISSN (print) 2708-7530

Наукові перспективи № 12(42) 2023

4. Гончарова Т. В., Олійник Н. Я., Тараканова А. П. Оздоровчий заклад – центр виховної роботи з дітьми влітку. Позакласний час. 2004. Травень. № 9–10. С. 29–36.

References:

1. Концепція Державної соціальної програми оздоровлення та відпочинку дітей на період до 2025 року [The concept of the State social program for improving children's health and recreation for the period until 2025]. (n.d). zakon.rada.gov.ua Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/524-2021-r#Text> [in Ukrainian].

2. Закон України “Про оздоровлення та відпочинок дітей”. [The Law of Ukraine “On the health and recreation of children”]. (n.d). zakon.rada.gov.ua Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/375-17#Text> [in Ukrainian].

3. Постанова Кабінету Міністрів України “Типове положення про дитячий заклад оздоровлення та відпочинку” [The Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine “Standard regulation on a children's health and recreation facility”]. (n.d). zakon.rada.gov.ua Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/422-2009-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].

4. Гончарова, Т. В., Олійник, Н. Я., Тараканова, А. П. (2004). Оздоровчий заклад – центр виховної роботи з дітьми влітку [Health resort - a center for educational work with children in the summer]. *Позакласний час - Extracurricular time*, 9–10, 29–36 [in Ukrainian].